

Inventering av större vattensalamander (*Triturus cristatus*) inför detaljplan Kalle Blanks väg, Länna

Naturföretaget 2016

Inventering: Beatrice Lindgren, Arvid Löf och Johan Kjetselberg

Rapport: Beatrice Lindgren

Foto: Beatrice Lindgren och Arvid Löf

Kvalitetsgranskning: Niina Sallmén

Datum rapport: 2016-06-23

Version: slutversion

Kontaktperson för denna rapport: Niina Sallmén, niina.sallmen@naturforetaget.se, 072-230 49 95

Naturföretaget

Östra Ågatan 53

753 22 Uppsala

info@naturforetaget.se

Kartor är publicerade med tillstånd av Holmen Skog AB

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Artinventering	5
Rapportering av arter	5
Kunskapsinhämtning	5
Osäkerhet i bedömningen	5
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden	6
Övergripande beskrivning	6
Fynd vid inventeringen och övervintringshabitat	6
Beskrivning av besökta lokaler	7
1. Dike utmed Kalle Blanks väg, wp 970	7
2. Lokal med större vattenspegel, wp 971.	8
Källor	8
Litteratur	8
Databaser	8
Bilaga 1	9
Bilaga 2	11

Sammanfattning

Artinventering utfördes med metodik liknande den rekommenderad av Naturvårdsverket gällande inventering och övervakning av större vattensalamander. Totalt besöktes 15 våtmarksområden i det detaljplanerade området och 5 våtmarker utanför men i angränsning till området. Inga fynd gjordes som påvisade närvaro av större vattensalamander, dock gjordes tre fynd av mindre vattensalamander varav två i samma våtmark inom det detaljplanerade området. Området består av skog med gott om död ved och en del blockrik terräng som visar på goda övervintringsmöjligheter för salamandrar.

Bakgrund

Holmen arbetar med att ta fram en detaljplan för bostäder på fastighet Marma 4:11 och Löt 1:7 i Länna, Uppsala kommun. Obekräftade observationer av större vattensalamander har gjorts på tre lokaler i området och fynd rapporterade i Artportalen har gjorts vid Länna gård nordost om området. På uppdrag av Holmen har Naturföretaget därför gjort en artinventering av större vattensalamander i området mellan 4-24 maj 2016.

Metodik

Artinventering

Området besöktes vid tre tillfällen 4 – 24 maj 2016. Artinventering utfördes med metodik liknande den rekommenderad av Naturvårdsverket gällande inventering och övervakning av större vattensalamander, *Triturus cristatus* (Malmström m. fl. 2005). Metoden som användes var visuell observation med hjälp av lampa. Denna metod används främst för att påvisa närvaro av salamandrar. Den är icke-invasiv och oftast behöver inventeraren inte heller röra sig i vattenmassan, vilket även förhindrar spridning av möjliga patogener (t.ex. sporer från chytridsvamp) mellan våtmarkerna. Eftersom flera våtmarker var väldigt små genomsöktes strandzonen med pannlampa med stopp efter 2 – 3 m istället för de rekommenderade 5 m. Vid varje stopp undersöktes strandzonen under minst 30 s innan inventeraren fortsatte.

Våtmarkerna inom det planerade detaljplanerade området besöktes vid ett tillfälle i dagsljus för orientering och fotografering samt två gånger för nattinventering mellan kl. 21 – 01. Under nattinventering var det alltid 2 personer som inventerade tillsammans av säkerhetsskäl under arbete vid våtmark men även för att hinna inventera ett större område på kortare tid. Syftet med inventeringen var främst att registrera eventuell närvaro av större vattensalamander men övriga fynd av groddjur i eller i anslutning till våtmarkerna registrerades också. I övrigt noterades även egenskaper i terrängen i området som kunde verka positivt för eventuella salamandrar.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. För rödlistade och skyddade arter tas en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns i samma delområde. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras med en koordinat per delområde som de förekommer i.

Kunskapsinhämtning

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken och från Holmen Skog (Ann-Sofi Holmquist, personlig kommentar).

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen utfördes under den tid på året som främst rekommenderas vid salamanderinventeringar då de är leker och är som mest aktiva (april – maj), samt den tid på dygnet då salamandrar anses vara mest troliga att noteras. Alla våtmarker med vattenspiegel inom området besöktes vid två tillfällen. Eftersom mindre vattensalamander var aktiv inom området under inventeringen är bedömningen den att större vattensalamander borde ha registrerats om den varit närvarande.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 40 hektar stort och består till största delen av barrblandskog med lövinslag och spridda våtmarker. Många av våtmarkerna hade väldigt lågt vattenstånd (1-2 dm), kanske till följd av den snöfattiga vintern. I övrigt var det väldigt torrt i markerna i allmänhet då inventeringen utfördes. Att vattenspeglarna är ganska grunda behöver i sig inte utesluta förekomst av större vattensalamander men flera av vattnen i området såg ut att riskera att torka ut under sommaren vilket gör dem mindre lämpliga som reproduktionslokaler för större vattensalamander. Större vattensalamander behöver permanenta vattensamlingar för sin reproduktion eftersom de har en långsam yngelutveckling och lokalen bör ha vatten åtminstone till oktober (Malmgren, 2007).

Fynd vid inventeringen och övervintringshabitat

Under inventeringen gjordes inga fynd av större vattensalamander, dock gjordes fynd av mindre vattensalamander (*Lissotriton vulgaris*) i två lokaler. Av de tre lokaler där man tidigare gjort obekräftade observationer av större vattensalamander gjordes fynd av mindre vattensalamander i en, inga fynd i den andra, och den tredje var helt uttorkad. Inga andra grodarter återfanns vid inventeringen. Terrängen i området hade gott om död ved och stenig/klippig terräng i anslutning till våtmarkerna, vilket verkar lovande som övervintringsområden.

Eftersom inventeringen utfördes den under den tid då större vattensalamander är som mest aktiv och fynd av andra salamandrar gjordes är det högst troligt att större vattensalamander borde ha noterats om den varit närvarande.

Beskrivning av besökta lokaler

Nedan följer en kort beskrivning och bild av de två lokaler där mindre vattensalamander återfanns. För beskrivningar av alla de besökta lokalerna, se Bilaga 1. För karta över de olika lokalerna, se Bilaga 2.

1. Dike utmed Kalle Blanks väg, wp 970

Bild 1. Dike vid sidan av Kalle Blanks väg, Länna.

Beskrivning

Längs en del av Kalle Blanks väg finns vattenfyllda diken på båda sidor om vägen och även flera vattenspeglar i anslutning till diken. Vid första besöket återfanns mindre vattensalamander (2 hanar och 1 hona) i diket på östra sidan om vägen och även på västra sidan om vägen (1 hane). Eftersom diken ligger bara några få meter isär räknas de som en och samma lokal.

2. Lokal med större vattenspegel, wp 971.

Bild 2 Större vattenspegel.

Beskrivning

En av de lite större vattenspeglarna i området, ca 20 x 7 m, ligger omgiven av skyddande vegetation. Här återfanns en mindre vattensalamander (hona) vid första nattbesöket men ingen vid det andra.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken 2016. Rödlistade arter i Sverige 2016. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Malmgren, J.C., Gustafson, D., Journath-Pettersson, C., Grandin, U. och Rygne, H. (2005) Inventering och övervakning av större vattensalamander (*Triturus cristatus*).Handledning för miljöövervakning, Naturvårdsverket.
Malmgren, J.C. 2007. Åtgärdsprogram för bevarandet av större vattensalamander och dess livsmiljöer (*Triturus cristatus*). Rapport 5636. Naturvårdsverket.

Databaser

ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen. (2016-05-02)

Bilaga 1

Tabell 1 Inventerade våtmarker utmärkta på kartan i Bilaga 2. Besöksinformation, fynd och kortfattade beskrivningar av varje besökt lokal i och utanför (*) det detaljplanerade området.

Waypoint	Dagbesök	Nattbesök	Större vattensalamander	Mindre vattensalamander	Kommentar
956	X				Helt torrt, lite vass
957	X				Vattenspegel ca 2 m i diameter, någon dm djup.
958	X				Liten sankmark med vitmossa, 2 små vattenspeglar (0,5 m i diam & 1,5 dm djup + en lite mindre)
959	X	X			Vattenspegel ca 5 x 1,5 m, ligger i översvämningssområde som nog torkar ut på sommaren.
961	X	X			Långsmal vattenspegel (ca 6x1 m, ca 1 dm djupt) i ett annars torrt område. (obekräftad uppgift om tidigare fynd av <u>större vattensalamander</u>)
962	X	X			Lite större våtmark (ca 20x20 m, ca 2 dm djupt) med en del träd i vattnet (skuggigt), omgiven av granskog.
963	X				Sankmark med en väldigt liten bäck som rinner igenom, i stort sett uttorkad.
964	X				Sankmark med knappt någon vattenspegel, några cm djupt vatten.
966	X	X			Liten våtmark med sammanhängande vattenspeglar.
967*	X	X			Utanför området: Liten våtmark med en del vattenspegel.
968*	X	X			Liten vattenspegel med vitmossa runtom, ca 2 m i diameter, inte alltför grund.
969*	X	X			Liten våtmark med ganska mkt

					vattenspeglar, många träd runtom - verkar skuggig.
970	X	X		X	Vatten i diket + vattenspeglar på båda sidor om vägen (<u>obekräftad uppgift om tidigare fynd av större vattensalamander</u>) Besök 1: Mindre vattensalamander: 2 hanar + 1 hona i diket på östra sidan om vägen och 1 hane på västra sidan. Besök 2: 1 mindre vattensalamander av okänt kön.
971	X	X		X	Ganska stor vattenspegel, ca 20 x 7 m några dm djup, ligger lite skyddad. Besök 1: Mindre vattensalamander (1 hona)
973*		X			Helt uttorkad sankmark
974*		X			Sankmark med ganska stor men grund vattenspegel, torka förmodligen ut på sommaren
975*		X			Sankmark med vattenspegel
976	X				Helt uttorkad sankmark (<u>obekräftad uppgift om tidigare fynd av större vattensalamander</u>)

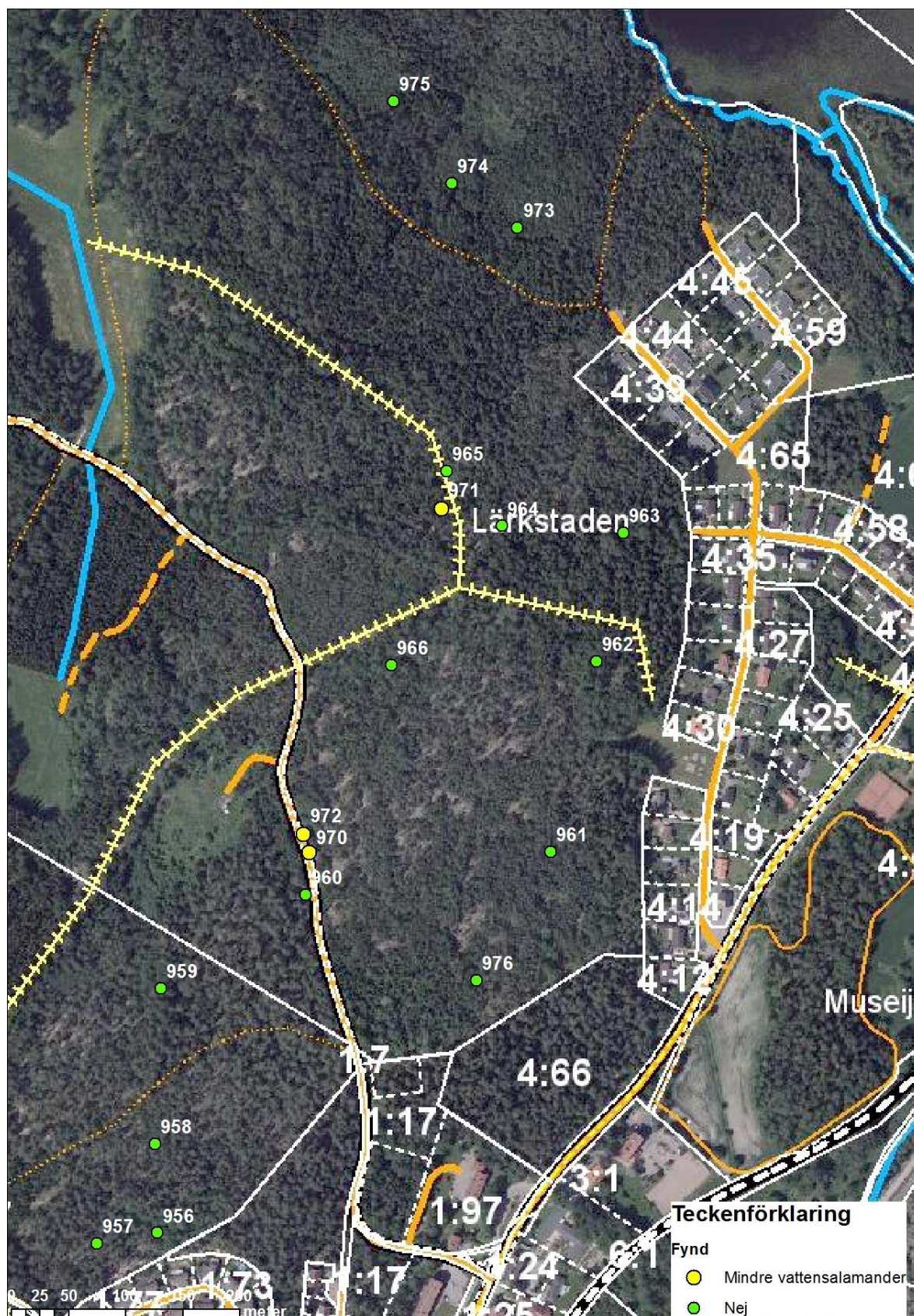
Bilaga 2

Bild 3. Karta över inventeringsområdet med samtliga fynd av mindre vattensalamander utmärkta.